

Reactienota Waterstofnetwerk Limburg
Voornemen en voorstel voor Participatie (VenP)

Juni 2026

Projectleiding: Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
(voorheen ministerie van Klimaat en Groene Groei)

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Van vrijdag 23 januari tot en met donderdag 5 maart 2026 lagen het Voornemen en het voorstel voor participatie, inclusief het Participatieplan, voor het Waterstofnetwerk Limburg ter inzage. Gedurende deze periode kon iedereen op deze stukken reageren door een reactie in te dienen.

Het ministerie van Klimaat en Groene Groei (tegenwoordig het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)) en Gasunie vinden het belangrijk dat de omgeving kan meedenken over het project. Daarom vragen zij de omgeving om mee te denken en reacties in te dienen. Deze reacties helpen bij het maken van keuzes over het tracé van de leiding en de manier waarop deze wordt aangelegd.

In totaal zijn 19 reacties ontvangen. Het ministerie van EZK en Gasunie bedanken de indieners voor de geleverde input en het meedenken over Waterstofnetwerk Limburg. Tijdens de terinzagelegging werden organiseerde het ministerie van EZK (voorheen ministerie van Klimaat en Groene Groei) één online en drie fysieke informatiebijeenkomsten. De online informatiebijeenkomst vond plaats op donderdag 3 februari. De fysieke momenten vonden plaats op:

- Donderdag 5 februari, Maasheseweg 80a, Zaal Zeven, Venray,
- Maandag 23 februari, Jan Willenstraat 1, Hubertushuis De Boew, Geleen en,
- Dinsdag 24 februari, Schaapsweg 24, Roerparel, Sint Odiliënberg.

Tijdens deze bijeenkomsten vertelden medewerkers van Gasunie en het ministerie van EZK meer over het initiatief, de bijbehorende procedure en de documenten die ter inzage lagen. Bezoekers konden vragen stellen en ook een reactie indienen.

De online informatiebijeenkomst had 58 bezoekers en de fysieke momenten werden door in totaal 132 geïnteresseerden bezocht.

1.2 Hoe vind ik mijn ingediende reactienota terug?

Hieronder vindt u onze antwoorden op de hoofdpunten uit de ingediende reacties op het Voornemen en voorstel voor participatie met Participatieplan die ter inzage hebben gelegen. In de antwoorden wordt aangegeven of en zo ja hoe de input vanuit deze participatieronde wordt meegenomen bij het opstellen van de concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor dit initiatief. Iedereen die voor het einde van de terinzagelegging een reactie heeft ingediend, heeft een brief ontvangen waarin het registratienummer staat. Aan de hand van dit nummer kan de reactie en het antwoord daarop in deze reactienota worden gevonden. De inspraakbundel met daarin alle 19 ingediende reacties is te vinden op [Waterstofnetwerk Limburg | RVO.nl](https://www.waterstofnetwerklimburg.nl).

2 Reactietabel

2.1 Gebruikte afkortingen in de tabel:

VenP: Voornemen en voorstel voor Participatie

Concept-NRD : Concept Notitie Reikwijdte en detailniveau

MER: Milieueffectrapport

VKB: voorkeursbeslissing

Tabel 1: Overzicht van ontvangen reacties en indiener

Registratie-nummer	Volg-nummer	Indiener
202600036	01	Peulen Engineering
202600043	02	Adapteo
202600045	03	Particulier
202600046	04	Stichting Platform Keelbos
202600047	05	Ekinetix
202600048	06	Particulier
202600050	07	Gemeente Venlo
202600051	08	Deputatie provincie Limburg België
202600052	09	TenneT TSO B.V.
202600053	10	ProRail B.V.
202600055	11	Natuur en Milieufederatie Limburg
202600056	12	Gemeente Horst aan de Maas
202600057	13	Waterschap Limburg
202600058	14	Waterleiding Maatschappij Limburg
202600059	15	Kragten BV namens Attractiepark Toverland
202600062	16	Stichting Jules Gerardts tot behoud van het Munnichsbosch
202600063	17	Chemelot
202600065	18	Ministerium für Umwelt, Naturschutz und Verkehr des Landes Nordrhein-Westfalen
202600066	19	Provincie Limburg

3 Samenvatting van de reacties en beantwoording

Hieronder vindt u een samenvatting van uw reactie gevolgd door de beantwoording.

Registratie-nummer	Volg-nr.	Samenvatting reactie	Antwoord
Peulen Engineering	01		
202600036	01 - a	De indiener vindt Waterstofnetwerk Limburg een goed voornemen.	Dank voor uw positieve reactie.
	01 - b	De indiener vraagt of hij kan deelnemen aan het project.	<p>Dank voor uw reactie en uw interesse om actief bij te dragen aan het Waterstofnetwerk Limburg.</p> <p>In het Participatieplan is beschreven hoe en wanneer omwonenden en andere stakeholders bij het project worden betrokken. Voordat er besluiten worden genomen, worden plannen ter inzage gelegd en kan iedereen daarop reageren tijdens de daarvoor geldende periodes van terinzagelegging.</p> <p>Belangstellenden worden hierover onder andere geïnformeerd via een advertentie in het huis-aan-huisblad in de betreffende gemeente. Daarnaast is het mogelijk om u aan te melden voor de nieuwsbrief van Hynetwork, zodat u op de hoogte blijft van ontwikkelingen rondom het project. Aanmelden voor de nieuwsbrief kan via https://www.hynetwork.nl/nieuwsbrief.</p> <p>Bij de inzet van externe deskundigheid wordt rekening gehouden met de toepasselijke aanbestedings- en inkoopkaders. Eventuele nadere betrokkenheid van marktpartijen vindt plaats via daarvoor geschikte procedures. Voor meer informatie over de geldende aanbestedingsregels verwijzen wij u naar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://ondernemersplein.overheid.nl/wetten-en-regels/aanbestedingsregels/ • Werken voor de overheid via een aanbesteding Ondernemersplein
Adapteo	02		
202600043	02	De indiener biedt de diensten van het bedrijf onder de aandacht.	Dank voor uw reactie en het aanbod om inhoudelijke expertise te leveren bij de verdere planuitwerking van het Waterstofnetwerk Limburg. Wij waarderen deze betrokkenheid.

			Bij de inzet van externe deskundigheid wordt rekening gehouden met de toepasselijke aanbestedings- en inkoopkaders. Eventuele nadere betrokkenheid van marktpartijen vindt plaats via daarvoor geschikte procedures. Voor meer informatie over de geldende aanbestedingsregels verwijzen wij u naar: https://ondernemersplein.overheid.nl/wetten-en-regels/aanbestedingsregels/Werken voor de overheid via een aanbesteding Ondernemersplein
Particulier	03		
202600045	03	De indiener geeft aan geïnteresseerd te zijn in het project.	Dank voor uw reactie en uw interesse in het project Waterstofnetwerk Limburg. Wij waarderen uw betrokkenheid en nemen uw reactie ter kennisgeving aan.
Stichting Platform Keelbos	04		
202600046	04	De indiener verzoekt om het aansluiten van verzorgingsplaatsen langs Nederlandse snelwegen op het waterstofnetwerk op te nemen in het plan.	Tankstations kunnen een aanvraag tot aansluiting op het waterstoftransportnet indienen bij Hynetwork. Ook kunnen derden (zoals gemeenten of provincies) een Valve Study Agreement aangaan met Hynetwork om een aansluitschema te laten ontwikkelen (https://www.hynetwork.nl/zakelijk/klant-worden/contracten).
Etikinetix	05		
202600047	05	De indiener onderschrijft het belang van een zorgvuldig participatieproces en stelt daarvoor de professionele diensten van het advies- en ingenieursbureau beschikbaar.	<p>Dank voor uw reactie en het aanbod om inhoudelijke expertise te leveren bij de verdere planuitwerking van het Waterstofnetwerk Limburg. Wij waarderen deze betrokkenheid.</p> <p>Het op tijd betrekken van omwonenden vinden wij ook belangrijk. In het Participatieplan is beschreven hoe en wanneer omwonenden en andere stakeholders bij het project worden betrokken. Voordat er besluiten worden genomen, worden plannen ter inzage gelegd en kan iedereen daarop reageren tijdens de daarvoor geldende periodes van terinzagelegging.</p> <p>Belangstellenden worden hierover onder andere geïnformeerd via een advertentie in het huis-aan-huisblad in de betreffende gemeente. Daarnaast is het mogelijk om u aan te melden voor de nieuwsbrief van Hynetwork, zodat u op de hoogte blijft van ontwikkelingen rondom het project. Aanmelden voor de nieuwsbrief kan via https://www.hynetwork.nl/nieuwsbrief.</p> <p>Bij de inzet van externe deskundigheid houden we rekening met de toepasselijke aanbesteding- en inkoopkaders. Eventuele nadere betrokkenheid van marktpartijen vindt plaats via daarvoor geschikte procedures. De bij de reactie gevoegde commerciële bedrijfspresentatie nemen we daarom <i>niet</i> mee in de openbare</p>

			inspraakbundel. Voor meer informatie over de geldende aanbestedingsregels verwijzen wij u naar: https://ondernemersplein.overheid.nl/wetten-en-regels/aanbestedingsregels/Werken voor de overheid via een aanbesteding Ondernemersplein
Particulier	06		
202600048	06	De indiener vraagt zich af of de mogelijke negatieve effecten van waterstof (op de opwarming van de aarde) goed in kaart zijn gebracht en eventuele maatregelen worden getroffen om deze effecten tegen te gaan.	<p>Waterstof is volgens het internationale klimaatpanel IPCC geen broeikasgas, maar er kan gesteld worden dat waterstofgas een indirect broeikasgas is. Waterstof (in de atmosfeer) vertraagt namelijk de afbraak van methaan. Methaan (CH₄) is na koolstofdioxide het belangrijkste broeikasgas dat bijdraagt aan de opwarming van de aarde.</p> <p>Waterstof komt terecht in de atmosfeer via lekkages. Lekkage treedt met name op bij koppelingen en afsluiterlocaties. Hynetwork vermindert de kans op lekkages sterk, door onder andere al bij het technisch ontwerp rekening te houden met dit risico. Bijvoorbeeld door afsluiters te vervangen of compressoren anders te ontwerpen. Naar verwachting lekt er nauwelijks waterstofgas in de gebruiksfase naar de atmosfeer. Het wordt geschat dat dit minder dan 0.01% van het totaal zal zijn. Daarnaast is vanuit de Europese Commissie het verplicht om regelmatige controles op lekkages uit te voeren. Hynetwork is hier reeds actief mee bezig bij haar waterstofnetwerken.</p>
Gemeente Venlo	07		
202600050	07 - a	De indiener pleit voor buisleidingen en de routing van spoorgoederenvervoer van gevaarlijke stoffen via de Betuweroute en brengt daarom de brief van 8 februari 2024 aan de toenmalige minister van Economische Zaken en Klimaat onder de aandacht.	<p>Wij begrijpen uw teleurstelling over het schrappen van buisleidingen voor gevaarlijke stoffen uit de Delta Rhine Corridor. Uit de "Kabinetvisie waterstofdragers" (https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2024/11/22/kamerbrief-kabinetvisie-waterstofdragers) volgt de voorkeursvolgorde voor het vervoer van waterstofdragers. Buisleidingen heeft onze voorkeur boven vervoer per binnenvaart, spoor of weg. Waterstofnetwerk Limburg zal ook via buisleidingen worden aangelegd. In diezelfde "Kabinetvisie waterstofdragers" is daarnaast aangegeven dat eventueel ammoniakvervoer per spoor zoveel als mogelijk de routing van spoorgoederenvervoer van gevaarlijke stoffen via de Betuweroute volgt.</p>
202600050	07 - b	De indiener staat positief tegenover Waterstofnetwerk Limburg.	Wij zijn blij te lezen dat u positief staat tegenover de ontwikkeling van het Waterstofnetwerk Limburg.
202600050	07 - c	De indiener maakt graag gebruik van het aanbod om deel te nemen aan de ambtelijke en bestuurlijke overleggen en aan de communicatiewerkgroep.	We vinden een zorgvuldige afstemming zeer belangrijk. We blijven u dus op de hoogte houden, via de ambtelijke en bestuurlijke overleggen, en de communicatiewerkgroepen.

202600050	07 - d	De indiener uit zorgen over het vervangen van bestaande afsluiterlocaties ten westen van de Maas in Noord-Limburg door ondergrondse passtukken en vraagt om niet alleen in de zuidelijke buurgemeente Beesel, maar ook op het grondgebied van één van de beide westelijke buurgemeenten ten westen van de Maas een nieuwe afsluiterlocatie op te nemen in de plannen. Bij voorkeur op de locatie waar de huidige afsluiterlocatie wordt verwijderd.	In het geval zich marktvaart ontwikkelt in de vorm van concrete klantcommitments, kan dit aanleiding zijn om te bezien of een aanvullend afsluiterschema gerechtvaardigd is. Bij dergelijke afwegingen wordt steeds gezocht naar een optimale inrichting van de infrastructuur, waarbij de maatschappelijke kosten zo laag mogelijk worden gehouden. Wij blijven hierover graag met u in contact, zodat eventuele ontwikkelingen of nadere concretisering van marktvaart tijdig met elkaar kunnen worden besproken.
Provincie Limburg België	08		
202600051	08 - a	De indiener staat positief tegenover de ontwikkeling van een waterstofnetwerk.	Wij zijn blij te lezen dat u positief staat tegenover de ontwikkeling van het Waterstofnetwerk Limburg.
	08 - b	De indiener wijst op relevante structuur- en beleidsplannen aan Belgische zijde, waaronder de Maasvallei, grensoverschrijdende vervoersnetwerken en regionale bedrijventerreinen.	Wij erkennen dat in de omgeving van het projectgebied meerdere projecten spelen die raakvlakken hebben met dit initiatief. Bij de verdere uitwerking van het Waterstofnetwerk Limburg wordt rekening gehouden met andere projecten, voor zover deze voldoende concreet zijn. Waar nodig vindt afstemming plaats.
	08 - c	De indiener wijst op het Interreg Maas-Rijn project "HY-Infra".	Wij erkennen dat in de omgeving van het projectgebied meerdere projecten spelen die raakvlakken hebben met dit initiatief. Bij de verdere uitwerking van het Waterstofnetwerk Limburg wordt rekening gehouden met andere projecten, voor zover deze voldoende concreet zijn. Waar nodig vindt afstemming plaats.
	08 - d	De indiener geeft aan dat bij toekomstige uitbreidingen van het waterstofnet richting de Belgisch-Nederlandse grens ter hoogte van 's-Gravenvoeren rekening gehouden dient te worden met mogelijke ruimtelijke reserveringen voor de Einstein Telescoop in de Euregio Maas-Rijn.	Wij erkennen dat in de omgeving van het projectgebied meerdere projecten spelen die raakvlakken hebben met dit initiatief. Bij de verdere uitwerking van het Waterstofnetwerk Limburg wordt rekening gehouden met andere projecten, voor zover deze voldoende concreet zijn. Waar nodig vindt afstemming plaats.
	08 - e	De indiener adviseert om de Belgische waterstofnetbeheerder Fluxys Hydrogen te betrekken in het proces, zodat onderlinge uitwisseling en afstemming mogelijk is.	Hynetwork en de Belgische waterstofnetbeheerder Fluxys Hydrogen hebben 2 april 2026 een overeenkomst ondertekend om gezamenlijk een grensoverschrijdende waterstofverbinding tussen Nederland en België te ontwikkelen. Bij deze verbinding zal, waar mogelijk, gebruik worden gemaakt van bestaande aardgasleidingen die worden omgebouwd voor het transport van waterstof.
TenneT TSO B.V.	09		

202600052	09 – a	De indiener stelt het op prijs dat ze proactief betrokken en geïnformeerd wordt over het project en de raakvlakken met de hoogspanningsinfrastructuur en kijkt uit naar een constructieve voortzetting hiervan.	Wij ervaren eveneens een constructieve houding van TenneT en werken graag samen om mogelijke knelpunten en raakvlakken tussen het Waterstofnetwerk Limburg (zoals bij toekomstig hoogspanningsstation Einighausen) en de hoogspanningsinfrastructuur gezamenlijk te adresseren.
202600052	09 – b	De indiener verzoekt om rekening te houden met de impact op ondergrondse en bovengrondse energienetwerken (en opslag en opwek) bij de ontwikkelingen en vice versa (in hoeverre de voorgestelde ruimteclaims wel of niet samengaan met de bestaande en toekomstige ruimteclaims vanuit de energietransitie) mee te nemen.	De exacte ligging van het Waterstofnetwerk Limburg wordt nog nader onderzocht. In de nog op te stellen milieueffectrapportage worden relevante milieueffecten van de waterstoftransportleiding op de omgeving onderzocht. De uitkomsten van deze onderzoeken worden meegenomen in het ontwerp van het leidingtracé. Daarbij stemmen wij het ontwerp zorgvuldig af met de betrokken netbeheerders.
202600052	09 – c	De indiener verzoekt om de voorverkenning en de vervolprocedure Diepe Aanlandingen op te nemen als raakvlakproject en tijdig in gesprek te gaan met de indiener op het gebied van technische en ruimtelijke aspecten.	Wij erkennen dat in de omgeving van het projectgebied meerdere projecten spelen die raakvlakken hebben met dit initiatief. Bij de verdere uitwerking van het Waterstofnetwerk Limburg wordt rekening gehouden met andere projecten, voor zover deze voldoende concreet zijn. Waar nodig vindt afstemming plaats.
202600052	09 – d	De indiener stelt het op prijs als bij de uitwerking van het technisch ontwerp van het Waterstofnetwerk Limburg mitigerende maatregelen worden voorzien voor een eventuele toekomstige parallellegging met een 525 kV-HVDC-kabel.	Hynetwork zoekt actief contact met TenneT om wederzijdse belangen inzichtelijk te maken en hier, waar mogelijk, rekening mee te houden. Daarbij geldt dat in de omgeving vaak sprake is van uiteenlopende en soms conflicterende belangen, waardoor niet alle wensen altijd kunnen worden gehonoreerd.
202600052	09 – e	De indiener wijst op het belang van het voortzetten van de afstemming bij project Einighausen 380, waar voldoende ruimte voor de afgaande kabeltracés aan de oostzijde van het station nodig is en ook een van de alternatieven ("variant Einighausen") van WNL Limburg loopt.	Wij onderkennen het belang van een integrale afstemming en zullen de afstemming met TenneT in het vervolg van het project voortzetten.
202600052	09 – f	De indiener is van mening dat bij kabel- en leidingtracés alle relevante partijen betrokken moeten worden om belemmeringen en kruisingen te voorkomen.	De exacte ligging van het Waterstofnetwerk Limburg wordt nog onderzocht. Indien sprake kan zijn van kruisingen of belemmeringen, worden alle relevante partijen vroegtijdig betrokken.
202600052	09 – g	De indiener verzoekt blijvende aandacht voor de ruimtedruk en stapeling van projecten, en	Met het doorlopen van de projectprocedure wordt gewerkt aan een zorgvuldige ruimtelijke inpassing van de waterstofleiding. Daarbij wordt zoveel mogelijk gebruikgemaakt van bestaande aardgastransportleidingen. Wanneer hergebruik niet

		voor zorgvuldige omgang met de schaarse fysieke ruimte.	<p>mogelijk is, worden nieuwe leidingen waar mogelijk aangelegd binnen de PEH-strook. Dit betreft een strook grond die door de Rijksoverheid is gereserveerd voor (toekomstige) ondergrondse infrastructuur.</p> <p>In de verdere uitwerking van het Waterstofnetwerk Limburg blijft dit uitgangspunt blijvend onderwerp van aandacht.</p>
202600052	09 – h	De indiener verzoekt om de impact op omgevingspartijen expliciet mee te wegen, zorgvuldig omgevingsmanagement toe te passen en te zorgen voor voldoende draagvlak in de regio.	<p>In de nog op te stellen milieueffectrapportage en de integrale effectenanalyse worden relevante milieueffecten en overige omgevingsaspecten van de waterstoftransportleiding onderzocht. De resultaten worden meegenomen in de tracékeuze en het ontwerp van het leidingtracé.</p> <p>Het op tijd en zorgvuldig betrekken van omwonenden vinden wij ook belangrijk. In het Participatieplan is beschreven hoe en wanneer omwonenden en andere stakeholders bij het project worden betrokken. Voordat er besluiten worden genomen, worden plannen ter inzage gelegd en kan iedereen daarop reageren tijdens de daarvoor geldende periodes van terinzagelegging.</p> <p>Belangstellenden worden hierover onder andere geïnformeerd via een advertentie in het huis-aan-huisblad in de betreffende gemeente. Daarnaast is het mogelijk om u aan te melden voor de nieuwsbrief van Hynetwork, zodat u op de hoogte blijft van ontwikkelingen rondom het project. Aanmelden voor de nieuwsbrief kan via https://www.hynetwork.nl/nieuwsbrief.</p>
202600052	09 – i	De indiener brengt de huidige en toekomstige initiatieven ten aanzien van het elektriciteitsnetwerk onder de aandacht.	Deze initiatieven zullen worden meegenomen bij de verdere uitwerking van het Waterstofnetwerk Limburg.
202600052	09 – j	De indiener verzoekt om via een NEN3654 studie in het kader van wederzijdse beïnvloeding van buisleidingen en hoogspanningssystemen aan te tonen dat de plannen voor het Waterstofnetwerk Limburg geen nadelige invloed hebben op (te realiseren) assets van TenneT.	Het door u genoemde onderzoek maakt deel uit van de onderzoeken die Hynetwork uitvoert bij het ontwerp van de waterstofleiding en wordt afgestemd met de betrokken netbeheerders.
202600052	09 – k	De indiener ziet in uit te voeren onderzoeken graag aandacht voor beoogde wijziging van functie van de bestaande aardgasleiding naar een waterstofleiding en dat wordt stilgestaan bij de kans op een calamiteit en	In de op te stellen milieueffectrapportage en de integrale effectenanalyse worden alle milieueffecten en overige omgevingsaspecten van de waterstoftransportleiding onderzocht. De resultaten worden meegenomen in de tracékeuze en het ontwerp van het leidingtracé.

		impact hiervan op bestaande assets van de indiener.	
202600052	09 – i	De indiener verzoekt om de criteria als opgenomen in de NEN7171-1 'Ordering van ondergrondse netten – Deel 1: Criteria' te honoreren.	De door u genoemde norm NEN-7171-1 is volgens de scopeomschrijving niet van toepassing op leidingstroken die zijn opgenomen in de Structuurvisie Buisleidingen en op buisleidingen met gevaarlijke inhoud, die onder de NEN-3650-reeks vallen. Uiteraard blijven wij hierover graag met u in overleg in het kader van onze gezamenlijke opgave in de energietransitie.
ProRail B.V.	10		
202600053	10 – a	Indiener verzoekt toekomstige spooruitbreidingen mogelijk te houden en negatieve effecten te beperken door afstand en zorgvuldig ruimtelijk ontwerp.	Op vijf locaties kruist het tracé de hoofdspoorweg, namelijk ten westen van America, ten noorden van Reuver, ten noorden van Sittard, tussen Sittard en Geleen en ten oosten van Geleen. In al deze gevallen gaat het om hergebruik van een bestaande aardgastransportleiding. Bij deze spoorkruisingen worden geen werkzaamheden voorzien; uitsluitend het medium in de leiding wijzigt.
202600053	10 – b	Indiener verzoekt om vroegtijdig betrokken te worden bij ontwikkelingen in de nabijheid van het spoornetwerk.	Wij erkennen het belang van tijdige afstemming. Wij zullen ProRail informeren over relevante onderzoeken en voorlopige voorkeursrichtingen en delen resultaten die mogelijk gevolgen hebben voor het spoornetwerk.
202600053	10 – c	De indiener verzoekt om samen te werken met Rijkswaterstaat en de provincies om overkluizingen gezamenlijk te realiseren en ProRail zo vroeg mogelijk bij de planning de betrekken.	Wij erkennen het belang van tijdige afstemming. Wij zullen ProRail informeren over relevante onderzoeken en voorlopige voorkeursrichtingen en delen resultaten die mogelijk gevolgen hebben voor het spoornetwerk.
202600053	10 – d	Indiener verzoekt om de NEN-normen en richtlijnen van indiener voor spoorkruisingen van toepassing te laten zijn bij ontwerp en uitvoering	Voor de waterstofleiding wordt een preventiebeleid opgesteld, zoals voorgeschreven in het Besluit activiteiten leefomgeving. Spoorkruisingen maken hier onderdeel van uit. Bij het opstellen van het preventiebeleid worden de geldende NEN-normen en richtlijnen die van toepassing zijn meegenomen.
202600053	10 – e	De indiener verzoekt dat in het MER en verdere besluitvorming wordt aangegeven wat het effect van de aandachtsgebieden rondom het waterstofnetwerk is op het huidige en toekomstige gebruik van het nabije spoor.	In de op te stellen milieueffectrapportage en de integrale effectenanalyse worden alle milieueffecten en overige omgevingsaspecten van de waterstoftransportleiding onderzocht. De resultaten worden meegenomen in de tracékeuze en het ontwerp van het leidingtracé.
202600053	10 – f	Indiener verzoekt om het waterstofnetwerk bij ontwerp en uitvoering zodanig te realiseren dat rekening wordt gehouden met mogelijke aanwezige DC-zwerfstromen in de nabijheid van het spoor, zodat het netwerk immuun is voor in- en uittrekkende zwerfstromen of hiertegen beschermd is.	In de directe nabijheid van of onder het spoor zijn geen werkzaamheden of nieuw tracé voorzien. Op locaties waar bestaande leidingen het spoor kruisen, worden geen aanpassingen aan de leiding uitgevoerd. Daardoor worden geen nadelige effecten verwacht op de infrastructuur van ProRail. Zie ook 10 - i.

202600053	10 – g	De indiener verzoekt om aan te geven op welke locaties nieuwe overwegen nodig zijn ten behoeve van de bereikbaarheid van de installaties.	De exacte ligging van het Waterstofnetwerk Limburg wordt nog onderzocht. Indien nieuwe overwegen noodzakelijk blijken, wordt ProRail hierover tijdig geïnformeerd.
202600053	10 – h	De indiener vraagt of voor de beoogde locaties voor de energie-installaties voor de aan- en afvoer van producten (zoals ammoniak) vervoer per rail beoogd is, en zo ja: in welke vorm, hoeveelheden en frequenties.	Het Waterstofnetwerk Limburg betreft de realisatie van een buisleiding voor het vervoer van waterstof. In het kader van dit project is daarom geen sprake van aan- en afvoer van ammoniak per spoor. Voor het beleid rond het vervoer van gevaarlijke stoffen verwijzen wij naar de Kabinetsvisie waterstofdragers. In deze visie is aangegeven dat de voorkeursvolgorde voor het vervoer van waterstofdragers bestaat uit buisleidingen, gevolgd door binnenvaart, spoor en weg.
202600053	10 – i	De indiener verzoekt om in hoofdstuk 3 van het Participatieplan aan te geven op welke momenten de indiener wordt betrokken.	In het kader van de projectprocedure wordt veel waarde gehecht aan een zorgvuldige betrokkenheid van stakeholders. In het Participatieplan is beschreven hoe en wanneer omwonenden, overheden en andere betrokken partijen bij het project worden betrokken. Op verschillende momenten in de procedure worden plannen gedeeld en is het mogelijk om reacties te geven, onder meer tijdens formele terinzageleggingen en informatiebijeenkomsten. Het Waterstofnetwerk Limburg kent geen directe raakvlakken met ProRail in de zin van nieuwe werkzaamheden aan of nabij het spoor. Op vijf locaties kruist het tracé het spoor. Het betreft hier bestaande kruisingen waar een aardgastransportleiding ligt die wordt hergebruikt voor het transport van waterstof. Er worden geen werkzaamheden nabij het spoor voorzien; uitsluitend het medium in de leiding wijzigt. Uiteraard blijven wij betrokken partijen via de reguliere procedures informeren over het verloop van het project. Zie ook antwoord bij 10 – f.
202600053	10 – j	De indiener geeft aan dat het goederenvervoer afstandsbeperkingen en regels op basis van Basisnet kent die opgenomen dienen te worden bij de ruimtelijke keuzes in het plangebied.	Bij de verdere uitwerking van de plannen voor het Waterstofnetwerk Limburg wordt rekening gehouden met de afstandsbeperkingen en regels uit het Basisnet.
202600053	10 – k	De indiener verzoekt in de uitwerking van de plannen om de onderstations en relaïskasten niet in te sluiten door bebouwing, bebouwing te realiseren op te dichte afstand en te allen	Wij onderschrijven het belang van de genoemde installaties en het borgen van een veilige en duurzame bereikbaarheid voor onderhouds- en hulpdiensten. Bij de verdere uitwerking van de plannen wordt hier rekening mee gehouden. Er worden geen werkzaamheden nabij het spoor voorzien.

		tijde bereikbaar te houden voor onderhouds- en hulpdiensten.	
202600053	10 - l	De indiener geeft aan dat het belangrijk is dat eventuele nadelige effecten van het gebruik van het spoor op een zorgvuldige wijze worden gemitigeerd.	In de nog op te stellen milieueffectrapportage worden relevante effecten van de waterstoftransportleiding op de omgeving onderzocht. De resultaten van deze onderzoeken worden meegenomen in het ontwerp van het leidingtracé en in te treffen maatregelen.
Natuur en Milieufederatie Limburg	11		
202600055	11 - a	De indiener staat positief tegenover de ontwikkeling van een waterstofnetwerk.	Wij zijn blij te lezen dat u positief staat tegenover de ontwikkeling van het Waterstofnetwerk Limburg.
202600055	11 - b	De indiener geeft aan dat het belangrijk is dat het waterstofnetwerk geen langdurige afhankelijkheid van fossiele/grijze waterstof in stand houdt.	Wij onderschrijven het belang van een snelle overgang naar groene waterstof en het voorkomen van langdurige afhankelijkheid van fossiele of grijze waterstof. Het Waterstofnetwerk Limburg is bedoeld als een duurzame infrastructuur die deze transitie voor de industrie versnelt. Het waterstofnetwerk verbindt vraag en aanbod met elkaar. Als kabinet zetten we in op duurzame energieproductie, bijvoorbeeld via windparken op de Noordzee. Het is van belang deze grote hoeveelheid energie efficiënt in te passen in het energiesysteem. Conversie naar waterstof op goed gekozen locaties helpt hierbij. Het waterstofnetwerk zorgt ervoor dat deze groene waterstof vervolgens gebruikt kan worden als duurzame grond- en brandstof in de industrieclusters verspreid over het land.
202600055	11 - c	De indiener waardeert hergebruik van bestaande leidingen en verzoekt bij verdere uitwerking transparant te maken waar hergebruik niet mogelijk is en hoe alternatieven zijn afgewogen.	In de basis wordt zoveel mogelijk gebruikgemaakt van bestaande leidingen. Indien hergebruik niet mogelijk is, wordt een nieuwe leiding aangelegd. Voor deze nieuwe leiding worden verschillende alternatieven onderzocht en afgewogen op onder andere milieu, omgeving, techniek, kosten en toekomstvastheid. De wijze waarop tot de uiteindelijke tracékeuze wordt gekomen, wordt vastgelegd in de voorkeursbeslissing.
202600055	11 - d	De indiener waardeert het voornemen om hoogstwaarschijnlijk te kiezen voor een gestuurde boring onder het Munnichsbos.	Wij nemen kennis van uw waardering voor het voornemen om bij de kruising van het Munnichsbos mogelijk te kiezen voor een gestuurde boring.
202600055	11 - e	De indiener vraagt bij een boring in het Munnichsbos om aandacht voor minimale aantasting bij in- en uitredepunten, beperking van tijdelijke werkterreinen en opslag, bescherming van bodemopbouw en grondwaterstromen, ecologische begeleiding tijdens uitvoering en monitoring en	In lijn met ons antwoord bij 11 - d nemen wij kennis van uw waardering voor het voornemen om bij de kruising van het Munnichsbos mogelijk te kiezen voor een gestuurde boring. De uitkomsten van deze onderzoeken en de daarbij horende afwegingen worden concreet gemaakt in de voorkeursbeslissing (VKB).

		herstelverplichtingen na afronding van de werkzaamheden.	
202600055	11 - f	De indiener vraagt om zorgvuldige afstemming met de terreinbeheerder van het Munnichsbos in de verdere planuitwerking.	Wij zien het belang van een zorgvuldige afstemming in de verdere planuitwerking. Betrokken natuurorganisaties en beheerders zullen daarom tijdig worden betrokken bij plannen die mogelijk gevolgen hebben voor het Munnichsbos.
202600055	11 - g	De indiener verzoekt om natuur- en landschappelijke belangen (zoals mogelijke stikstofeffecten, effecten op Natura 2000 en cumulatieve effecten met andere projecten) volwaardig en richtinggevend mee te nemen bij de keuze voor het voorkeursalternatief.	In de nog op te stellen milieueffectrapportage worden relevante milieueffecten van de waterstoftransportleiding op de omgeving onderzocht, waaronder effecten op natuur en landschap. Ook mogelijke stikstofeffecten, effecten op Natura 2000-gebieden en cumulatieve effecten met andere projecten worden daarbij betrokken. De uitkomsten van deze onderzoeken worden zorgvuldig afgewogen en vormen een belangrijke basis voor de voorkeursbeslissing.
202600055	11 - h	De indiener verzoekt natuurorganisaties vroegtijdig te betrekken bij tracékeuzes en niet pas bij mitigatie achteraf.	Wij zien het belang van een zorgvuldige afstemming in de verdere planuitwerking. Betrokken natuurorganisaties en beheerders zullen daarom tijdig worden betrokken bij plannen die mogelijk gevolgen hebben voor het Munnichsbos.
Gemeente Horst aan de Maas	12		
202600056	12 - a	De indiener staat positief tegenover de ontwikkeling van een waterstofnetwerk en geeft aan dat het belangrijk is voor de verduurzaming van diverse sectoren in Limburg.	Wij danken u voor de positieve reactie en de erkenning van het belang van het waterstofnetwerk voor de verduurzaming van Limburg.
202600056	12 - b	De indiener verzoekt om gezamenlijk tot een voor alle partijen zo toekomstbestendig mogelijke integrale oplossing te komen daar waar het waterstoftracé in de nabijheid van Toverland gesitueerd is.	De initiatiefnemer Hynetwork en het ministerie van EZK nemen deel aan het verdere proces dat door de provincie Limburg is ingericht, waarin mogelijke oplossingen worden verkend. Wij onderschrijven het belang van een blijvende en zorgvuldige afstemming rondom Toverland met alle betrokken stakeholders. Het projectteam van Waterstofnetwerk Limburg blijft daarom, in onderlinge afstemming met de andere dochterondernemingen van Gasunie (GTS en CCS) en in overleg met de betrokken partijen vanuit EZK, hierover in contact met elkaar.
202600056	12 - c	De indiener verzoekt om een verlegging van de waterstofleiding om Toverland heen volwaardig in de plan-MER en Integrale Effectenanalyse mee te nemen en in de voorkeursbeslissing expliciet af te wegen.	Dank voor uw reactie. Op dit moment wordt deze optie niet als alternatief meegenomen. De beoogde waterstofleiding is nu nog eigendom van Gasunie Transport Services (GTS) en daarmee is de verplaatsing van de drie aardgasleidingen afhankelijk van een besluit van GTS. De verlegging is alleen effectief voor verzoeker Toverland als alle drie de leidingen verlegd worden. Om die reden wordt de verlegging van slechts één van deze leidingen niet als zelfstandig alternatief beschouwd.

			<p>In een separaat omgevingsoverleg wordt deze optie onderzocht in samenhang met een mogelijke gezamenlijke verlegging van alle drie de bestaande leidingen. Indien door GTS wordt besloten tot verplaatsing van de drie aardgasleidingen, kan het benodigde onderzoek en de omgevingsparticipatie plaatsvinden in het separate proces om te komen tot deze verplaatsing, en later voor zover relevant onderdeel worden van de milieueffectrapportage en besluitvorming voor Waterstofnetwerk Limburg. Dit zullen we zo beschrijven in de concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau (c-NRD). Dit maakt het mogelijk om een dergelijk besluit alsnog te betrekken in de verdere procedure.</p> <p>Dit betekent dat de benodigde stukken hiervoor uiterlijk begin 2028 beschikbaar moeten zijn, zodat deze tijdig kunnen worden meegenomen in de voorkeursbeslissing van de staatssecretaris van Klimaat en Groene Groei.</p>
202600056	12 – d	De indiener geeft aan een collectieve aanvraag voor een T-stuk op het waterstofnetwerk Limburg voor te bereiden met de gemeenten Horst aan de Maas, Venlo en Peel en Maas.	Als de vraag uit de markt verandert en er concrete afspraken met klanten komen, kan dat een reden zijn om te kijken of een extra afsluiterschema nodig is. Bij deze keuzes proberen we steeds de infrastructuur zo goed mogelijk in te richten, met zo laag mogelijke kosten voor de samenleving. We blijven hierover graag met u in contact. Zo kunnen we nieuwe ontwikkelingen of duidelijkere vragen uit de markt op tijd samen bespreken.
202600056	12 – e	De indiener blijft graag actief betrokken in vervolgstappen en gebiedsprocessen.	Wij zijn blij te lezen dat u positief staat tegenover de ontwikkeling van het Waterstofnetwerk Limburg.
Waterschap Limburg	13		
202600057	13 – a	De indiener geeft aan vroegtijdige betrokkenheid belangrijk te vinden om procedures zo soepel mogelijk te laten verlopen.	Wij erkennen het belang van vroegtijdige betrokkenheid en zullen het waterschap blijven betrekken bij relevante (werk)sessies en overlegmomenten in het verdere verloop van het project.
202600057	13 – b	De indiener waardeert het voorgenomen participatieproces.	Wij zijn blij te lezen dat u het voorgenomen participatieproces waardeert en nemen deze opmerking ter kennisgeving aan.
202600057	13 – c	De indiener verzoekt de korte en lange termijneffecten van verschillende technieken van aanleg op de grondwaterstanden zorgvuldig te onderzoeken, in het bijzonder het Roerdal en het dal van de Vlootbeek.	In de op te stellen milieueffectrapportage worden alle milieueffecten van het Waterstofnetwerk Limburg onderzocht. Dit geldt ook voor mogelijke effecten van verschillende aanlegtechnieken op de grondwaterstanden.
202600057	13 – d	De indiener verzoekt om een zorgvuldig keuzeprocess in de wijze waarop watergangen worden gekruist of geraakt en indien er moet	Wij onderkennen het belang van een zorgvuldig keuzeprocess bij het kruisen of raken van watergangen. In de verdere planuitwerking wordt dit nadrukkelijk meegewogen

		worden afgedamd of drooggelegd, om een zorgvuldig hydrologisch en ecologisch protocol dat de negatieve effecten beperkt en goede afspraken te maken.	en wordt in overleg met het waterschap gekeken naar passende uitgangspunten, maatregelen en voorwaarden.
202600057	13 – e	De indiener adviseert om vergunningsaanvragen op tijd aan te kondigen en in vooroverleggen zoveel mogelijk te bespreken zodat procedures soepel verlopen.	In de projectprocedure wordt het belang van tijdige afstemming met bevoegde gezagen, waaronder het waterschap, nadrukkelijk onderkend. Met het oog op een zorgvuldige besluitvorming over de tracébeplanning en de te verlenen vergunningen worden vergunningsaspecten daarom zo vroeg mogelijk in beeld gebracht. Daarbij wordt per alternatief inzichtelijk gemaakt welke vergunningplichten, randvoorwaarden en aandachtspunten een rol spelen en welke mogelijke risico's of knelpunten dit met zich meebrengt. Deze punten worden, waar relevant, tijdig onder de aandacht gebracht. In de verkennings- en planuitwerkingsfase wordt actief ingezet op vooroverleg, zodat deze aandachtspunten gezamenlijk met de bevoegde gezagen kunnen worden besproken en verduidelijkt. Dit maakt het mogelijk om vroegtijdig duidelijkheid te krijgen over eisen, voorwaarden en procedurele verwachtingen, en om keuzes voor het tracé daarop af te stemmen. Deze werkwijze draagt bij aan een zorgvuldige onderbouwing van het projectbesluit en een goede voorbereiding van eventuele vergunningaanvragen. Tegelijkertijd wordt hiermee beoogd de kans op vertragingen te beperken en een zo voorspelbaar en efficiënt mogelijk vervolg van de procedure in de latere fasen te realiseren, in lijn met de uitgangspunten van de projectprocedure.
202600057	13 – f	Indiener verzoekt om zorg te dragen voor een goede afstemming over ruimte en planning.	Zie het antwoord bij 13 – e.
202600057	13 – g	Indiener verzoekt om mogelijke synergiekansen in projecten gezamenlijk te verkennen.	Dank voor uw reactie en voor het aanbod om gezamenlijk mogelijke synergiekansen te verkennen. Waar dit mogelijk is en voor zover de planning dit toelaat, gaan wij hierover graag met u in overleg.
202600057	13 – h	De indiener geeft aan waar de leidingtracés waterhuishoudkundige werken, (buiten)beschermingszones hiervan, of (natte) natuur raakt en biedt aan om voor deze locaties en zones digitale kaartlagen aan te leveren.	Dank voor uw reactie en voor het aanbod om digitale kaartlagen aan te leveren. Wij maken hier graag gebruik van, zodat eventuele raakvlakken en knelpunten in een vroeg stadium inzichtelijk worden en beter kunnen worden meegenomen in het ontwerp en de tracéafweging.
202600057	13 – i	Indiener is van mening dat er voor het voorgenomen tracé momenteel geen logische alternatieven zijn, maar dat op enkele locaties een kleine aanpassing van het tracé	Dank voor uw reactie en voor het meedenken. Wij gaan graag met u in gesprek over mogelijke optimalisaties van het tracé. In de verdere uitwerking wordt gezien hoe de impact op watergangen waar mogelijk kan worden beperkt.

		de impact op aanwezige watergangen aanzienlijk kan verkleinen.	
Waterleiding Maatschappij Limburg (WML)	14		
202600058	14 - a	De indiener wijst op de eerdere reactie op de plannen voor de Delta Rhine Corridor met inspraaknummer 202301899, maar herhaalt hierbij de aandachtspunten.	Wij hebben kennisgenomen van uw eerdere reactie op de Delta Rhine Corridor en de herhaalde aandachtspunten. Deze punten zijn meegenomen bij het opstellen van het VenP en zullen worden meegenomen in de verdere afwegingen en uitwerking van het Waterstofnetwerk Limburg.
202600058	14 - b	De indiener geeft aan dat rekening gehouden dient te worden met de regels die in de provinciale omgevingsverordening zijn opgenomen ter bescherming van de drinkwaterbronnen.	In de verdere uitwerking van het project wordt rekening gehouden met de regels die zijn opgenomen in de provinciale omgevingsverordening ter bescherming van drinkwaterbronnen. In het kader van de projectprocedure worden relevante omgevingswaarden en beschermingsregimes, waaronder die voor drinkwaterwinningen en -reserves, tijdig betrokken bij de afwegingen. Waar het project mogelijk raakvlakken heeft met beschermde drinkwatergebieden, worden de geldende provinciale regels en randvoorwaarden als uitgangspunt genomen en afgestemd met de betrokken bevoegde gezagen. Op deze wijze wordt geborgd dat de belangen van de drinkwatervoorziening zorgvuldig worden meegewogen in de besluitvorming.
202600058	14 - c	De indiener geeft aan dat rekening gehouden moet worden met de bestaande drinkwaterleidinginfrastructuur en de aspecten die daarmee samenhangen in de breedste zin van het woord.	In de projectprocedure wordt rekening gehouden met de bestaande drinkwaterleidinginfrastructuur en met de aspecten die daarmee samenhangen. Bij de verdere uitwerking van het project worden de ligging, beschermingszones, bereikbaarheid en beheer- en onderhoudsbelangen van drinkwaterleidingen tijdig in beeld gebracht. Waar relevant worden deze belangen betrokken bij de afwegingen en afgestemd met de betrokken partijen, zodat eventuele risico's of beperkingen vroegtijdig worden onderkend en zorgvuldig kunnen worden meegenomen in de besluitvorming. Op deze wijze wordt geborgd dat de belangen van de drinkwatervoorziening en de bijbehorende infrastructuur zorgvuldig worden meegewogen binnen de projectprocedure.
202600058	14 - d	De indiener geeft aan de eigen assets, plannen, projecten en belangen te projecteren op het kaartmateriaal van Waterstofnetwerk Limburg en afhankelijk van	Dank voor uw reactie en uw aanbod om in gesprek te blijven. Op 15 oktober 2025 heeft een eerste overleg plaatsgevonden tussen Gasunie/Hynetwork Services en Waterleiding Maatschappij Limburg. Op basis van dit gesprek zijn eerste tracélijnen gedeeld en knelpunten geïnventariseerd.

		het resultaat van deze toets wil de indiener graag gebruik maken van de mogelijkheid tot een individueel gesprek.	
202600058	14 - e	De indiener vraagt om bij het uitvoeren van de verkenning rekening te houden met: <ul style="list-style-type: none"> - aanwezige (transport)leidingen van WML en eventuele conflicterende belangen; - gronden in eigendom van WML en eventuele conflicterende belangen; - waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones; - de tracé verkenning ten oosten van Venlo en het daar aanwezige waterwingebied Groote Heide en; - met de assets van WML in het zoekgebied rondom Chemelot. 	Wij begrijpen uw belang en betrekken uw aandachtspunten bij het vervolg. We hebben hier ook al contact over met u.
202600058	14 - f	De indiener wil graag separaat en regelmatig in contact blijven bij de verdiepingsslag in de verkenning.	Graag blijven wij ook in de volgende fasen van het project met u in gesprek.
Attractiepark Toverland door Kragten BV	15		
202600059	15 - a	De indiener geeft aan ook een zienswijze te hebben ingediend bij de concept-NRD van Programma Energiehoofdstructuur II.	Dank voor uw reactie, waarin u tevens verwijst naar uw zienswijze op de concept-NRD van het Programma Energiehoofdstructuur II. Deze zienswijze wordt, waar relevant, betrokken bij de verdere uitwerking van het Waterstofnetwerk Limburg.
202600059	15 - b	De indiener is van mening dat er wel sprake is van een concreet alternatief voor de eventuele verlegging van de waterstofleiding om het terrein van Toverland heen.	<p>Wij nemen kennis van uw standpunt dat er een concreet alternatief bestaat voor een eventuele verlegging van de waterstofleiding buiten het terrein van Toverland.</p> <p>Op dit moment wordt deze optie niet als alternatief meegenomen. De beoogde waterstofleiding is nu nog eigendom van Gasunie Transport Services (GTS) en daarmee is de verplaatsing van de drie aardgasleidingen afhankelijk van een besluit van GTS. De verlegging is alleen effectief voor verzoeker Toverland als alle drie leidingen verlegd worden. Om die reden wordt de verlegging van slechts één van deze leidingen niet als zelfstandig alternatief beschouwd.</p> <p>In een separaat omgevingsoverleg wordt deze optie onderzocht in samenhang met een mogelijke gezamenlijke verlegging van alle drie de bestaande leidingen. Indien door GTS wordt besloten tot verplaatsing van de drie aardgasleidingen, kan het</p>

			<p>benodigde onderzoek en de omgevingsparticipatie plaatsvinden in het separate proces om te komen tot deze verplaatsing, en later voor zover relevant onderdeel worden van de milieueffectrapportage en besluitvorming voor Waterstofnetwerk Limburg. Dit zullen we zo beschrijven in de concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau (c-NRD). Dit maakt het mogelijk om een dergelijk besluit alsnog te betrekken in de verdere procedure.</p> <p>Dit betekent dat de benodigde stukken hiervoor uiterlijk begin 2028 beschikbaar moeten zijn, zodat deze tijdig kunnen worden meegenomen in de voorkeursbeslissing van de staatssecretaris van Klimaat en Groene Groei.</p>
202600059	15 - c	De indiener verzoekt om een verlegging van de waterstofleiding conform de Blauwe bocht, derhalve om Toverland heen, volwaardig in de NRD, de MER en Integrale Effectenanalyse mee te nemen en in de voorkeursbeslissing expliciet af te wegen.	Zie ook het antwoord bij 15 - b.
202600059	15 - d	De indiener vraagt zich af waarom er gekozen is voor een MER en niet voor een OER (Omgevings Effect Rapportage), aangezien een volledige afweging van alle effecten (dus ook economische en sociale) relevant is.	De keuze voor een milieueffectrapportage (MER) is gebaseerd op de wettelijke vereisten. In het kader van het Waterstofnetwerk Limburg wordt de MER aangevuld met een Integrale Effectenanalyse. Daarin worden ook sociale en economische effecten in kaart gebracht.
202600059	15 - e	De indiener gaat ervan uit dat gezamenlijk tot een voor alle partijen zo toekomstbestendig mogelijke integrale oplossing wordt gekomen.	<p>Bij de verdere uitwerking van het project wordt gestreefd naar een integrale en toekomstbestendige inpassing van de voorgenomen waterstofleiding. Daarbij wordt rekening gehouden met de verschillende ruimtelijke functies en belangen in het gebied, waaronder bestaande en toekomstige infrastructuur en andere ontwikkelingen.</p> <p>Uw uitgangspunt om in gezamenlijkheid te komen tot een zo toekomstbestendig mogelijke, integrale oplossing wordt gedeeld. Bij de nadere planuitwerking zullen wij u en andere relevante partijen, waar passend binnen het proces, betrekken om de verschillende belangen zorgvuldig af te wegen en waar mogelijk te combineren. Zo wordt in een separaat omgevingsoverleg de optie voor de verlegging van de waterstofleiding bij Toverland onderzocht in samenhang met een mogelijke gezamenlijke verlegging van alle drie de bestaande leidingen (zie ook het antwoord bij 12 - c, 15 - c en 15 - d).</p>
Stichting Jules Gerardts tot	16		

behoud van het Munnichsbosch			
202600062	16 - a	De indiener waardeert het voornemen om hoogstwaarschijnlijk te kiezen voor een gestuurde boring onder het Munnichsbos.	Wij nemen kennis van uw waardering voor het feit dat een gestuurde boring onder het Munnichsbos wordt onderzocht als een mogelijke manier om het Munnichsbos te kruisen.
202600062	16 - b	De indiener vraagt bij een boring in het Munnichsbos om aandacht voor minimale aantasting bij in- en uittredepunten, beperking van tijdelijke werkterreinen en opslag, bescherming van bodemopbouw en grondwaterstromen, ecologische begeleiding tijdens uitvoering en monitoring en herstelverplichtingen na afronding van de werkzaamheden.	De aandachtspunten die u noemt voor de mogelijke boring in het Munnichsbos zijn bekend en worden meegenomen. Bij de voorbereiding en uitvoering van het project is het uitgangspunt dat schade aan natuur en omgeving zoveel mogelijk wordt voorkomen. Dit betekent onder meer dat bij de locaties waar een boring wordt overwogen, wordt gekeken hoe de ingreep zo beperkt mogelijk kan blijven. Daarnaast wordt ernaar gestreefd om tijdelijke werkterreinen en opslag zo klein mogelijk te houden, zowel in omvang als in gebruiksduur. De precieze inrichting van deze werkterreinen wordt in een later stadium verder uitgewerkt.
202600062	16 - c	De indiener geeft informatie mee over bebouwing, cultuurhistorie, archeologie, natuur, milieu, infrastructuur, grondgebruik en andere waarden of belangen in het gebied.	Dank voor uw reactie. Wij nemen deze informatie mee in de vervolgonderzoeken en de verdere planvorming.
202600062	16 - d	Indiener verzoekt om aandacht te hebben voor de ecologische en cultuurhistorische waarde van het Munnichsbosch, inclusief de 'Kathedraal van het Munnichsbosch' .	De indiener vraagt aandacht voor mogelijke effecten van het tracé op het bos en de Vlootbeek, en voor het voorkomen of beperken van risico's voor het behoud van het landgoed . Deze aandachtspunten worden meegenomen in de verdere uitwerking van het project. Bij de voorbereiding wordt onderzocht welke effecten het tracé kan hebben op het bos, de Vlootbeek en het landgoed. Daarbij wordt gekeken hoe negatieve gevolgen zoveel mogelijk kunnen worden voorkomen of beperkt. Dit gebeurt op basis van onderzoeken en volgens de geldende regels en procedures. De uitkomsten van deze onderzoeken worden gebruikt bij het bepalen van het ontwerp en bij het vaststellen van maatregelen. Waar nodig worden aanpassingen gedaan of aanvullende maatregelen genomen om natuur, water en landschap te beschermen. Dit alles gebeurt in overleg met het bevoegd gezag en wordt vastgelegd in de benodigde besluiten en vergunningen.
202600062	16 - e	De indiener vraagt aandacht voor mogelijke effecten van het tracé op het bos en de Vlootbeek, en voor het voorkomen of beperken van risico's voor het behoud van het landgoed .	Zie ook het antwoord bij 16 – d.

202600062	16 - f	De indiener wenst het behoud van de lanen en eiken die het tracé doorkruist.	<p>De indiener vraagt specifiek aandacht voor het behoud van de lanen en eiken die door het tracé worden gekruist. Dit punt wordt meegenomen in de verdere uitwerking van het project.</p> <p>Bij de uitwerking van het tracé en de keuze van de uitvoeringsmethode wordt gekeken hoe aantasting van waardevolle bomen en lanen zoveel mogelijk kan worden voorkomen.</p>
202600062	16 - g	De indiener vraagt aandacht voor mogelijke effecten van het tracé op de bodemgesteldheid van de te doorkruisen landbouwpercelen.	<p>Dit aandachtspunt wordt meegenomen in de verdere uitwerking van het project.</p> <p>Bij de voorbereiding wordt onderzocht welke effecten het tracé kan hebben op de bodemgesteldheid van de te doorkruisen landbouwpercelen. Daarbij wordt gekeken hoe negatieve gevolgen zoveel mogelijk kunnen worden voorkomen of beperkt. Dit gebeurt op basis van onderzoeken en volgens de geldende regels en procedures.</p> <p>De uitkomsten van deze onderzoeken worden gebruikt bij het bepalen van het ontwerp en bij het vaststellen van maatregelen. Waar nodig worden aanpassingen gedaan of aanvullende maatregelen genomen om de negatieve gevolgen zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Dit alles gebeurt in overleg met het bevoegd gezag en wordt vastgelegd in de benodigde besluiten en vergunningen.</p>
202600062	16 - h	De indiener wijst erop dat het landgoed onder de Natuurschoonwet valt en daarom bos, lanen en landschappelijke samenhang behouden moeten blijven. Een doorsnijding door het waterstofnetwerk kan deze waarden en de NSW-rangschikking schaden. De indiener verzoekt daarom te onderzoeken of een diepe, gestuurde boring kan worden toegepast om aantasting van het landgoed te voorkomen.	<p>In lijn met ons antwoord bij 16 - a nemen wij kennis van uw waardering voor het voornemen om bij de kruising van het Munnichsbos mogelijk te kiezen voor een gestuurde boring. De uitkomsten van deze onderzoeken en de daarbij horende afwegingen worden concreet gemaakt in de voorkeursbeslissing (VKB).</p>
202600062	16 - i	De indiener geeft aan graag geïnformeerd te blijven van de verdere uitwerking en voortgang van het project.	<p>Wij informeren betrokkenen en belangstellenden graag proactief over de voortgang en ontwikkelingen van het project Waterstofnetwerk Limburg. Om regelmatig updates te ontvangen, kunt u zich aanmelden voor de digitale nieuwsbrief van Hynetwork via: www.hynetwork.nl/nieuwsbrief.</p> <p>Heeft u suggesties voor andere manieren van informeren of wilt u specifieke thema's onder de aandacht brengen, dan kunt u contact opnemen via info@hynetwork.nl.</p>

202600062	16 - j	De indiener verneemt graag of de in dit stadium benodigde deskundige binnen dit traject kan worden vergoed.	Gasunie vergoedt in beginsel geen kosten voor adviseurs of deskundigen die worden ingeschakeld voor het planologisch proces.
Chemelot	17		
202600063	17 - a	De indiener geeft aan dat het waterstofnetwerk een belangrijke impuls geeft aan de duurzame economie in Limburg.	Dit onderschrijven wij. Het Waterstofnetwerk Limburg is bedoeld om de duurzame economie in de regio te stimuleren, door het mogelijk te maken voor de industrie om over te stappen op groene waterstof. Deze impuls draagt bij aan de verduurzaming van Limburg en de versterking van de regionale economie.
202600063	17 - b	De indiener geeft aan dat een gezamenlijke inzet van overheid en bedrijfsleven nodig is om de ambitie te realiseren en de transitie daadwerkelijk te versnellen.	Dit onderschrijven wij. Als ministerie zetten wij vooruitstrevend in op een goed functionerende duurzame economie waarbij waterstofinfrastructuur een voorwaarde is voor het tot stand komen van een duurzame waterstofketen en voor de verduurzaming van de industrie. Voor de uiteindelijke uitwerking is het van belang dat het bedrijfsleven ook inzet op duurzame waterstof, zowel qua productie als afname.
202600063	17 - c	De indiener spreekt de voorkeur uit om Chemelot aan te sluiten via variant 2 (Sanderbout) vanuit het perspectief van doelmatigheid, ruimtelijke inpassing en toekomstbestendigheid.	De varianten via Sanderbout en Chemelot worden meegenomen in de verkenningsfase van het project. Op basis van de onderzoeken en afwegingen die in deze fase worden uitgevoerd, zal de staatssecretaris in de voorkeursbeslissing een keuze maken.
202600063	17 - d	De indiener verzoekt om in het vervolgproces actief betrokken te blijven bij de verdere uitwerking van de aansluiting op Chemelot.	Fijn dat u betrokken wilt blijven bij het project Waterstofnetwerk Limburg. De periodieke overleggen worden voortgezet. Daarnaast blijft u, waar relevant, betrokken bij eventuele werksessies en bijeenkomsten die in het vervolg van het project worden georganiseerd.
202600063	17 - e	De indiener verzoekt om in de concept-NRD een duidelijke uitwerking op te nemen van de aandachtsgebieden rondom de beoogde waterstof-infrastructuur, inclusief de effecten op bestaande ruimtelijke plannen en gevoelige functies, voorgenomen en nieuwe ontwikkellocaties en mogelijke cumulatie met andere risicobronnen in het gebied.	Dit aandachtspunt wordt meegenomen in de verdere uitwerking van het project. Bij de voorbereiding wordt onderzocht welke effecten het tracé kan hebben op het gebied van externe veiligheid. Daarbij wordt gekeken hoe negatieve gevolgen zoveel mogelijk kunnen worden voorkomen of beperkt. Dit gebeurt op basis van onderzoeken en volgens de geldende regels en procedures. De uitkomsten van deze onderzoeken worden gebruikt bij het bepalen van het ontwerp en bij het vaststellen van maatregelen. Waar nodig worden aanpassingen gedaan of aanvullende maatregelen genomen om de negatieve gevolgen zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Dit alles gebeurt in overleg met het bevoegd gezag en wordt vastgelegd in de benodigde besluiten en vergunningen.
202600063	17 - f	De indiener verzoekt bij de verdere uitwerking expliciet te bezien welke rol Chemelot kan vervullen in de internationale ontsluiting van het waterstofnetwerk, door	In het landelijk waterstofnetwerk zijn meerdere grensovergangen meegenomen, zoals bij het Drentse Vlieghuis richting Duitsland en bij Zelzate in België. Chemelot is op die manier dus ook verbonden met afnemers en producten in het buitenland. Er komt mogelijk ook een grensovergang bij 's-Gravenvoeren in Limburg.

		bijvoorbeeld de waterstofinfrastructuur door te trekken naar het zuiden en te verbinden met België en Duitsland.	
202600063	17 - g	De indiener pleit ervoor om de realisatie van waterstofnetwerk Limburg te vervroegen gezien het strategische belang voor de verduurzaming van Chemelot en de concurrentiepositie van de Limburgse industrie.	Wij begrijpen het belang van een snelle realisatie van het project. Wij kijken voortdurend naar mogelijkheden om het proces waar mogelijk te versnellen, met behoud van het uitgangspunt om de projectprocedure zorgvuldig en volledig te doorlopen.
202600063	17 - h	De indiener blijft graag nauw betrokken bij de verdere uitwerking van het waterstofnetwerk en is in dat kader actief beschikbaar om aandachtspunten en overwegingen nader toe te lichten.	Fijn dat u betrokken wilt blijven bij het project Waterstofnetwerk Limburg. De periodieke overleggen worden voortgezet. Daarnaast blijft u, waar relevant, betrokken bij eventuele werksessies en bijeenkomsten die in het vervolg van het project worden georganiseerd.
202600063	17 - i	De indiener wordt graag betrokken wanneer het ministerie de samenhang met andere infrastructurele projecten gaat verkennen.	Fijn dat u betrokken wilt blijven bij het project Waterstofnetwerk Limburg. De periodieke overleggen worden voortgezet. Daarnaast blijft u, waar relevant, betrokken bij eventuele werksessies en bijeenkomsten die in het vervolg van het project worden georganiseerd.
Ministerium für Umwelt, Naturschutz und Verkehr des Landes Nordrhein-Westfalen	18		
202600065	18 - a	De indiener geeft aan dat het project een pijpleiding van ARG kruist.	Dat klopt. Hynetwork heeft reeds contact gelegd met PPS Pipelines in Nederland.
	18 - b	De indiener wijst op de Technische Regel für Rohrfernleitungen (Technische Regel voor pijpleidingen) en dan specifiek op de kruisingsrichtlijnen voor de verschillende modaliteiten.	Met PPS is gesproken over de eisen waaronder een kruising zou kunnen plaatsvinden. Wij ontvangen deze eisen graag nog, zodat deze kunnen worden betrokken bij de verdere uitwerking.
	18 - c	De indiener geeft aan dat de pijpleidingexploitant betrokken moet worden bij de procedure als aan Duitse zijde wijzigingen aan het pijpleidingsysteem noodzakelijk worden.	Op dit moment voorzien wij geen wijzigingen aan uw leiding op Duits grondgebied.
	18 - d	De indiener geeft 2 habitatrictlijngebieden, 1 vogelrichtlijngebied en 3 natuurgebieden	De in de zienswijze genoemde habitatrictlijngebieden, het vogelrichtlijngebied en de overige genoemde natuurgebieden worden betrokken bij de

		aan waar rekening mee gehouden moet worden bij de grensoverschrijdende strategische milieubeoordeling.	grensoverschrijdende strategische milieubeoordeling (SMB). Conform richtlijn 2001/42/EG en de Gezamenlijke verklaring van Nederland en Duitsland inzake grensoverschrijdende SMB (2013) vindt deze beoordeling plaats op een detailniveau dat past bij het strategische karakter van het plan. In het milieueffectrapport wordt inzichtelijk gemaakt of, gelet op de aard, ligging en schaal van het plan, relevante grensoverschrijdende milieueffecten op deze beschermde gebieden kunnen optreden.
Ministerium für Umwelt, Naturschutz und Verkehr des Landes Nordrhein-Westfalen	18		
202600065	18 - a	Der Einwender erklärt, dass das Projekt eine Rohrfernleitungsanlage von ARG kreuzt.	Vielen Dank für Ihre Stellungnahme. Das ist korrekt. Hynetwork hat bereits Kontakt zu PPS in den Niederlanden aufgenommen.
	18 - b	Der Einwender verweist auf die Technische Regel für Rohrfernleitungen, und zwar konkret auf die Kreuzungsvorgaben für die verschiedenen Modalitäten.	Mit PPS wurde über die Bedingungen gesprochen, unter denen eine Kreuzung möglich ist. Wir sehen dem Eingang dieser Bedingungen entgegen, damit sie in der weiteren Ausarbeitung berücksichtigt werden können.
	18 - c	Der Einwender führt an, dass der Rohrfernleitungsbetreiber am Verfahren zu beteiligen ist, sollten an der Rohrfernleitungsanlage auf deutscher Seite Änderungen erforderlich werden.	Vielen Dank für Ihre Stellungnahme. Derzeit gehen wir nicht davon aus, dass an der Rohrleitung auf deutschem Hoheitsgebiet Änderungen nötig werden.
	18 - d	Der Einwender nennt zwei FFH-Gebiete, ein Vogelschutzgebiet und drei Naturschutzgebiete, die bei der grenzüberschreitenden strategischen Umweltprüfung berücksichtigt werden müssen.	Die in der Stellungnahme genannten FFH-Gebiete, das Vogelschutzgebiet und die übrigen genannten Naturschutzgebiete werden in die grenzüberschreitende strategische Umweltprüfung einbezogen. Im Einklang mit der Richtlinie 2001/42/EG und der Gemeinsamen Erklärung über die Zusammenarbeit bei der Durchführung grenzüberschreitender Umweltverträglichkeitsprüfungen sowie grenzüberschreitender strategischer Umweltprüfungen im deutsch-niederländischen Grenzgebiet (2013) erfolgt diese Prüfung in einer Detailtiefe, die dem strategischen Charakter des Plans entspricht. Im Umweltbericht wird ausgeführt, ob – angesichts von Art, Lage und Umfang des Plans – relevante grenzüberschreitende Umweltauswirkungen in diesen Schutzgebieten auftreten können.

Provincie Limburg	19		
202600066	19 - a	De indiener ziet concrete mogelijkheden om meer snelheid te maken met betrekking tot de procedure voor het Waterstofnetwerk Limburg, zonder daarbij de zorgvuldigheid en robuustheid in het geding te brengen.	Wij waarderen uw suggestie om de procedure te versnellen. Wij werken in ons project met het doel om zo snel als het kan en zo zorgvuldig nodig het project tot uitvoering te brengen. Inmiddels werken wij toe naar de publicatie van de concept-NRD. Wij gaan graag in gesprek mocht u concrete mogelijkheden zien voor het versnellen van de procedurestappen die nog volgen.
	19 - b	De indiener doet een handreiking om samen de procedure te verkorten waar mogelijk en daarmee het Waterstofnetwerk Limburg uiterlijk in 2033 te realiseren.	Wij danken u voor uw constructieve bijdrage.
	19 - c	De indiener adviseert om bij een volgende procedure een brede scope te hanteren bij de keuze voor de leiding om tot een volwaardige multifunctionele leidingbestemming te komen voor Limburg.	Wij nemen kennis van de suggestie van de indiener om in toekomstige procedures een bredere scope te hanteren bij de keuze en bestemming van leidingtracés, met als doel te komen tot een volwaardige multifunctionele leidingbestemming voor Limburg. Dit advies ziet echter niet op het voorliggende project en de bijbehorende procedure. In het kader van de huidige besluitvorming wordt uitsluitend gekeken naar de realisatie van de waterstoftransportleiding en de daarbij behorende afwegingen. Generieke wensen voor mogelijke toekomstige projecten maken geen onderdeel uit van de huidige procedure en besluitvorming. De door de indiener aangedragen wens wordt derhalve beschouwd als een aandachtspunt van meer beleidsmatige aard, dat kan worden betrokken bij toekomstige trajecten, maar niet bepalend is voor de huidige tracéafweging.
	19 - d	De indiener stelt voor om in de verkenningsfase voor die delen van het toekomstig tracé waarvoor geen of te weinig plek is in de reserveringsstrook en/of een nieuw tracé gezocht moet worden, gebruik te maken van een iteratief proces, zodat de ontwerp- en onderzoekslagen herhaaldelijk worden doorlopen om het tracé en de inpassing stapsgewijs te optimaliseren.	Wij herkennen en onderschrijven het belang van een zorgvuldige en adaptieve aanpak in de verkenningsfase, met name voor die delen van het toekomstig tracé waar de beschikbare reserveringsstrook onvoldoende is of waar een nieuw tracé moet worden onderzocht. Binnen de projectprocedure is reeds voorzien in een werkwijze waarin ontwerp, onderzoek en besluitvorming in samenhang en terugkerend plaatsvinden. Tegelijkertijd wordt benadrukt dat dit terugkerende karakter doelgericht en beheerst wordt toegepast. Dat wil zeggen binnen duidelijk afgebakende kaders (zoals de vastgestelde scope, randvoorwaarden en mijlpalen van de verkenningsfase) en met het oog op het tijdig komen tot een zorgvuldige voorkeursbeslissing. Het herhaald doorlopen van ontwerp- en onderzoekslagen is daarmee geen doel op zich, maar een middel om te komen tot een goed inpasbaar, vergunbaar en maatschappelijk robuust tracévoorstel.
	19 - e	De indiener adviseert om in het voorgestelde iteratieve proces gebruik te maken van overleggen tussen EZK, Hynetwork, regionale	Zie ook antwoord bij 19 - d.

		overheden en andere belanghebbenden zodat een gedragen voorkeursbeslissing genomen kan worden.	
	19 - f	De indiener adviseert actief beheer van de PEH-strook zodat tussentijdse ongewenste ontwikkelingen binnen de strook in samenwerking met Rijkswaterstaat voorkomen kunnen worden.	<p>Het instellen van een beheerde strook vraagt in deze situatie een aanzienlijke organisatorische en juridische inzet, onder meer omdat hiervoor een aparte organisatie moet worden ingericht en sprake moet zijn van eigendom.</p> <p>Om ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen te voorkomen, wordt daarom zoveel mogelijk aangesloten bij de bestaande PEH-strook. De PEH-strook geldt als zwaarwegend rijksbeleid. Gemeenten zijn gehouden dit beleid te betrekken bij hun planvorming en hun omgevingsplannen zodanig in te richten dat deze stroken worden vrijgehouden voor buisleidingen van nationaal belang. Binnen deze stroken mogen geen activiteiten mogelijk worden gemaakt die de aanleg van dergelijke leidingen belemmeren. Gemeenten dienen deze reservering planologisch te borgen.</p> <p>Daarnaast wordt, nadat het tracé bekend is, een voorbereidingsbesluit genomen. Daarmee wordt de benodigde ruimte voor een periode van anderhalf jaar tijdelijk gereserveerd.</p>
	19 - g	De indiener verzoekt de bestuurlijke afspraak over een overkoepelende regietafel onder regie van Provincie Limburg en bijbehorende aanpak in de concept-NRD op te nemen.	<p>Wij waarderen de integrale benadering voor de Limburgse energieknooppunten Maasbracht en Chemelot/Einighausen. Relevante raakvlakprojecten in de regio worden betrokken in de milieueffectrapportage.</p> <p>De bestuurlijke afspraak wordt opgenomen in het participatieplan. Daarnaast gaan wij graag nader met u in gesprek om te komen tot een passende afstemming tussen de regietafel en het project Waterstofnetwerk Limburg.</p>
	19 - h	De indiener roept op om ook verspreid liggende industrie en elektriciteitscentrales (zoals de Clauscentrale) zicht te bieden op de mogelijkheden om waterstof in te zetten door meer vaart te maken met de regionale aftakkingen waterstof.	<p>Op dit moment is hernieuwbare waterstof nog schaars. Daarom is bij de aanleg van het landelijke waterstofnetwerk gekozen voor het prioriteren van de vijf grote industrieclusters.</p> <p>Aansluiting op de hogedrukwaterstofleiding is ook mogelijk voor bedrijven die buiten deze grote industrieclusters zijn gelegen. Geïnteresseerde partijen kunnen hun belangstelling hiervoor kenbaar maken bij Hynetwork en vinden hierover meer informatie op de website van Hynetwork: www.hynetwork.nl/zakelijk.</p>
	19 - i	De indiener pleit ervoor om de T-stukken voor omgeving Venlo, Roermond en de Clauscentrale mee te nemen in de huidige procedure.	<p>Bij Echt, Roermond (station Melick) en Reuver zijn in het Voornemen en Participatieplan (VenP) zoeklocaties opgenomen voor een T-stuk. Publieke partijen hebben de mogelijkheid om met Hynetwork een Valve Study Agreement (VSA) af te sluiten. Een VSA is een intentieverklaring waarmee het verkrijgen van een T-stuk</p>

			<p>wordt verkend.</p> <p>Met de verschillende overheden in de regio Venlo worden gesprekken gevoerd over het afsluiten van een dergelijke VSA-overeenkomst.</p>
	19 - j	De indiener blijft graag in gesprek over het doortrekken van het waterstofnetwerk richting Heerlen, Maastricht en over de grens richting onze buurlanden.	In het landelijk waterstofnetwerk zijn meerdere grensovergangen meegenomen, zoals bij het Drentse Vlieghuis richting Duitsland en bij Zandvliet in België. Er komt mogelijk ook een grensovergang bij 's -Gravenvoeren in Limburg. Deze ontwikkeling voorzien we niet voor 2033.
	19 - k	De indiener verzoekt de veiligheidsrisico's en ligging en grootte van aandachtsgebieden zoveel als mogelijk te verkleinen.	<p>Hynetwork voert onderzoeken uit naar aandachtsgebieden, waaronder in dit geval de brandaandachtsgebieden, en weegt de uitkomsten daarvan mee bij de uiteindelijke keuze voor het leidingtracé.</p> <p>Bij de tracéafweging wordt in eerste instantie uitgegaan van het zoveel mogelijk volgen van de PEH-strook, conform het rijksbeleid voor de ruimtelijke inpassing van energie-infrastructuur. Wanneer dit niet mogelijk is, wordt vervolgens gekeken naar bundeling met bestaande infrastructuur. Met deze uitgangspunten streeft Hynetwork ernaar om de invloed en het ruimtebeslag van aandachtsgebieden zoveel mogelijk te beperken.</p>
	19 - l	De indiener draagt meerdere elementen aan om veiligheidsrisico's te verkleinen en verzoekt deze mee te nemen in de NRD.	<p>Hynetwork voert onderzoeken uit naar aandachtsgebieden, waaronder in dit geval de brandaandachtsgebieden, en weegt de uitkomsten daarvan mee bij de uiteindelijke keuze voor het leidingtracé.</p> <p>Bij de tracéafweging wordt in eerste instantie uitgegaan van het zoveel mogelijk volgen van de PEH-strook, conform het rijksbeleid voor de ruimtelijke inpassing van energie-infrastructuur. Wanneer dit niet mogelijk is, wordt vervolgens gekeken naar bundeling met bestaande infrastructuur. Met deze uitgangspunten streeft Hynetwork ernaar om de invloed en het ruimtebeslag van aandachtsgebieden zoveel mogelijk te beperken.</p>
	19 - m	De indiener verzoekt te verduidelijken wat wordt bedoeld met "zonnepark initiatieven in verschillende gemeenten waarbij tevens wordt gedacht aan de bouw van een elektrolyser".	<p>In de kennisgeving wordt verwezen naar diverse zonneparkinitiatieven in verschillende gemeenten, waarbij tevens wordt gedacht aan de realisatie van een elektrolyser. Hiermee wordt bedoeld op (voornamelijk lokaal of regionaal) geïnitieerde plannen waarin grootschalige duurzame elektriciteitsopwek (met name zon-PV) wordt gecombineerd met de productie van waterstof door middel van elektrolyse.</p> <p>Deze initiatieven bevinden zich in de regel in een vroeg, verkennend stadium en maken geen onderdeel uit van het voorliggende projectbesluit of het tracébesluit</p>

			<p>voor het Waterstofnetwerk Limburg. Zij hebben geen formele planologische status binnen deze procedure en zijn niet leidend voor de afbakening of beoordeling van alternatieven.</p> <p>De vermelding van deze initiatieven dient uitsluitend ter duiding van de bredere systeemcontext waarbinnen het Waterstofnetwerk Limburg wordt ontwikkeld. Daarbij gaat het om de mogelijke toekomstige samenhang tussen decentrale duurzame energieopwek, lokale waterstofproductie en het landelijke waterstoftransportnet. Eventuele verdere uitwerking en besluitvorming over deze zonnepark- en elektrolyseprojecten vindt plaats binnen separate gemeentelijke of regionale procedures, met een eigen participatietraject en, waar aan de orde, een afzonderlijke milieubeoordeling.</p>
	19 - n	De indiener verzoekt om de verkenning "Diepe aanlandingen wind op zee" toe te voegen aan de lijst met samenhangende projecten.	We zullen de voorverkenning Diepe Aanlandingen toevoegen aan onze lijst met raakvlakprojecten. Ook zullen wij tijdig in gesprek gaan met de indiener.
	19 - o	De indiener geeft aan de aanname te doen dat er budget gereserveerd is om te komen tot oplossingen voor onoverkomelijke knelpunten.	Voor dit project geldt als uitgangspunt dat het tracé uitvoerbaar moet zijn in technische en financiële zin, én met aanvaardbare effecten voor de omgeving. Daarbij worden knelpunten beoordeeld op haalbaarheid en doelmatigheid binnen realistische randvoorwaarden. De beschikbaarheid van middelen wordt dus meegewogen, maar er wordt niet uitgegaan van onbeperkte budgetruimte om alle knelpunten op te lossen. Dit kan van invloed zijn op de afweging en uiteindelijke tracékeuze.
	19 - p	De indiener adviseert om samenhang te zoeken met de gebiedsinvesteringen van het ministerie van EZK die beschikbaar worden gesteld om de leefomgevingskwaliteit te verhogen in regio's waar veel 380 kV-projecten samen komen.	Dank voor de suggestie. Helaas kunnen wij vanuit het waterstofnetwerk geen gebruikmaken van de gebiedsinvesteringen; deze zijn uitsluitend bedoeld voor de hoogspanningsinfrastructuur. De impact van het waterstofnetwerk op de omgeving is naar verwachting beperkt ten opzichte van hoogspanningsinfrastructuur. Voor de nieuwbouwdelen zal er voornamelijk sprake zijn van tijdelijke overlast tijdens werkzaamheden, zoals het openleggen van de grond. De ruimtelijke inpassing vindt bovendien grotendeels plaats binnen de reeds aangewezen PEH-strook. Uiteraard stemmen wij doorlopend af met collega's die betrokken zijn bij de 380 kV-projecten in onze regio.
	19 - q	De indiener verzoekt om op korte termijn duidelijkheid te scheppen over de zuiverheidsgraad en het type onzuiverheden van het te transporteren waterstof en dit te melden in de concept-NRD.	Het is de verwachting dat de minister van Klimaat en Groene Groei voor de zomer tijdelijke specificaties vaststelt. Specificaties die in de toekomst gelden zijn afhankelijk van een Europees standaardisatietraject.
	19 - r	De indiener verzoekt om, vanwege het regionaal belang van Toverland en in lijn met de bestuurlijke gesprekken, gezamenlijk tot	Bij de verdere uitwerking van het project wordt gestreefd naar een integrale en toekomstbestendige inpassing van de voorgenomen waterstofleiding. Daarbij wordt rekening gehouden met de verschillende ruimtelijke functies en belangen in het

		<p>een voor alle partijen zo toekomstbestendige mogelijke integrale oplossing te komen daar waar het tracé in de nabijheid van Toverland gesitueerd is.</p>	<p>gebied, waaronder bestaande en toekomstige infrastructuur en andere ontwikkelingen.</p> <p>Uw uitgangspunt om in gezamenlijkheid te komen tot een zo toekomstbestendig mogelijke, integrale oplossing wordt gedeeld. Bij de nadere planuitwerking zullen wij u en andere relevante partijen, waar passend binnen het proces, betrekken om de verschillende belangen zorgvuldig af te wegen en waar mogelijk te combineren. Zo wordt in een separaat omgevingsoverleg de optie voor de verlegging van de waterstofleiding bij Toverland onderzocht in samenhang met een mogelijke gezamenlijke verlegging van alle drie de bestaande leidingen (zie ook het antwoord bij 12 - c, 15 - c en 15 - d).</p>
	19 - s	<p>De indiener geeft aan dat in de procedure voor waterstofnetwerk Limburg ook al rekenschap dient gegeven te worden aan de inpassing rondom Toverland.</p>	<p>Op dit moment wordt deze optie niet als alternatief meegenomen. De beoogde waterstofleiding is nu nog eigendom van Gasunie Transport Services (GTS) en daarmee is de verplaatsing van de drie aardgasleidingen afhankelijk van een besluit van GTS. De verlegging is alleen effectief voor verzoeker Toverland als alle drie leidingen verlegd worden. Om die reden wordt de verlegging van slechts één van deze leidingen niet als zelfstandig alternatief beschouwd.</p> <p>In een separaat omgevingsoverleg wordt deze optie onderzocht in samenhang met een mogelijke gezamenlijke verlegging van alle drie de bestaande leidingen. Indien door GTS wordt besloten tot verplaatsing van de drie aardgasleidingen, kan het benodigde onderzoek en de omgevingsparticipatie plaatsvinden in het separate proces om te komen tot deze verplaatsing, en later voor zover relevant onderdeel worden van de milieueffectrapportage en besluitvorming voor Waterstofnetwerk Limburg. Dit zullen we zo beschrijven in de concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau (c-NRD). Dit maakt het mogelijk om een dergelijk besluit alsnog te betrekken in de verdere procedure.</p> <p>Dit betekent dat de benodigde stukken hiervoor uiterlijk begin 2028 beschikbaar moeten zijn, zodat deze tijdig kunnen worden meegenomen in de voorkeursbeslissing van de staatssecretaris van Klimaat en Groene Groei.</p>
	19 - t	<p>De indiener wijst op de ruimtelijke aandachtspunten die eerder zijn aangedragen in de inspraakreactie op de "Kennisgeving Voornemen en Participatie Delta Rhine Corridor" uit 2023 (kenmerk DOC-00503429).</p>	<p>Deze reactie wordt, waar relevant, betrokken bij de verdere uitwerking van het Waterstofnetwerk Limburg.</p>

	19 - u	De indiener verzoekt alle punten mee te nemen in de concept-NRD.	De ingediende aandachtspunten en beantwoording uit het Voornemen en Voorstel voor Participatie worden betrokken bij de verdere uitwerking en verwerkt in de concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau (concept-NRD).
	19 - v	De indiener blijft graag actief betrokken bij de verdere ontwikkeling van het Waterstofnetwerk Limburg en dankt voor de constructieve samenwerking tot op heden.	Wij waarderen uw constructieve bijdrage aan de verdere ontwikkeling van het Waterstofnetwerk Limburg en nemen kennis van uw wens om ook in het vervolgtraject actief betrokken te blijven. Wij zetten de samenwerking graag voort en zullen u, blijven betrekken bij relevante overlegmomenten en ontwikkelingen.
